

การวิเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สุธากร วสุโกสิน¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รับต้นฉบับ: 14 สิงหาคม 2557 รับตีพิมพ์: 20 ธันวาคม 2557

บทความวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา รวบรวม สรุป และวิเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียนทางการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เห็นภาพรวมงานวิจัยนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (5 ปี) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยจัดกลุ่มประเภทงานวิจัยในชั้นเรียนแต่ละกลุ่มเพื่อสรุปความก้าวหน้าและ พัฒนาการของงานวิจัยในชั้นเรียนทางการศึกษาปฐมวัย สำหรับเป็นแนวทางในการวิจัยในชั้นเรียนในอนาคต กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ รายงานการวิจัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2552-2555 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ แบบสรุปลักษณะของงานวิจัย ในชั้นเรียนสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า รายงานการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2552-2555 มี จำนวน 187 เรื่อง จำแนกเป็นกลุ่มตามพัฒนาการ พบว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาจำนวน 73 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 39.04 พัฒนาการด้านร่างกายจำนวน 54 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28.88 พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ จำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.55 พัฒนาการด้านสังคมจำนวน 44 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.53 นวัตกรรมที่ใช้ในงานวิจัยในชั้นเรียนสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยศิลปะจำนวน 61 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 32.62 การ จัดการเรียนรู้ด้วยนิทานจำนวน 44 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.53 และการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดการ เรียนรู้ด้วยเกมการศึกษาจำนวน 28 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.97

คำสำคัญ: การวิเคราะห์งานวิจัย, งานวิจัยในชั้นเรียน, นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

¹ การติดต่อและการร้องขอบทความนี้ กรุณาส่งถึงอาจารย์ ดร.สุธากร วสุโกสิน สาขาการศึกษาปฐมวัย, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา E-mail: Vasu_po@hotmail.com

The Analysis of Classroom Action Researches of Early Childhood Education Majoring Students of Suan Sunandha Rajabhat University

Suthakorn Vasupokin¹

Suan Sunandha Rajabhat University

Received: 14 August 2014 Accepted: 20 December 2014

Research Article

The purposes of this research were to study, collect, summarize and analyze classroom action research in early childhood education as a mean to provide an overview of classroom action research in the Early Childhood Education curriculum of Suan Sunandha Rajabhat University. The classroom action research was categorized according to child development; physical, emotional, social, and cognitive development, as well as the progress and development of classroom action research in early childhood education classes. The sample consisted of research reports of the fifth-year students enrolled in academic year 2009-2012. The instrument used for data collection was The Characteristic summarize Forms. Data were statistically analyzed using frequency, percentage, and content analysis. The results were that; A total of 187 research topics were found in the Department of Early Childhood Education during 2009-2012. In the area of physical development, 54 research reports were found, representing 28.88 percent. In the area of emotional developmental, 16 research reports were found, representing 8.55 percent, 44 research reports of the social development were found, representing 23.53 percent whereas 73 research reports of the cognitive development were found, representing 39.04 percent. The results on popular innovations also showed that 61 topic were on learning through art activity, representing 32.62 percent, 44 topics were on learning through tales, representing 23.53 percent, and 28 topics were on learning through educational games, representing 14.97 percent.

Keywords: The Analysis of Classroom Action Researches, Classroom Action Research, Early Childhood Education Majoring Students

¹ Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Dr. Suthakorn Vasupokin
Department of Early Childhood Education, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University, Email:
Vasu_po@hotmail.com

บทนำ

ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด วิธีปฏิบัติ และการจัดการศึกษาของประเทศไทย ที่ได้ให้แนวทางในการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาในทุกระดับจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการและการสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาสังคมต่อไป โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีภาระหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาวิชาการและการสร้างองค์ความรู้ให้แก่สังคม ความมุ่งหมายและข้อกำหนดต่างๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีผลโดยตรงต่อสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อให้การศึกษาของชาติเป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อนำไปสู่คุณภาพบัณฑิตและสังคมต่อไป

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นสถาบันผลิตครูในระดับอุดมศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (สาขาการศึกษา 5 ปี) ได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้มีหน่วยกิตรวม ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 171 หน่วยกิต ซึ่งเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548 และตามประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพ พ.ศ.2549 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสำคัญประกอบด้วยกลุ่มชุดวิชา จำนวน 4 กลุ่ม (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2552: 8) ได้แก่ กลุ่มชุดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มชุดวิชาชีพครู ชุดวิชาการศึกษาและชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กลุ่มชุดวิชาเฉพาะด้าน และกลุ่มชุดวิชาเลือกเสรี ผลลัพธ์การเรียนรู้ของกลุ่มชุดวิชามีความสอดคล้องและบูรณาการเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ ผลิตบัณฑิตครูวิชาชีพ และจุดมุ่งหมายของผลลัพธ์การเรียนรู้ของกลุ่มชุดวิชาชีพครู คือ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นครูดี มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพครู มีจิตสำนึกของความเป็นครู มีจริยธรรมและคุณธรรมในวิชาชีพครู มีความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ รู้จักธรรมชาติของผู้เรียน ทั้งผู้เรียนปกติและผู้ที่มีความต้องการพิเศษ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ รวมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู กลุ่มชุดวิชาชีพครู ประกอบด้วย 2 ชุดวิชา คือชุดวิชาการศึกษา ประกอบด้วยชุดวิชา 6 ชุด และชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพประกอบด้วยชุดวิชา 5 ชุด สำหรับผลลัพธ์การเรียนรู้ของกลุ่มชุดวิชาเฉพาะด้าน เพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นครูดี มีความรู้ความเข้าใจ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามสาขาวิชาชีพ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้และสามารถบูรณาการความรู้และประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างเหมาะสม (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2552: 48-49)

เนื่องจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 24 (5) ได้กำหนดความสามารถของครูผู้สอนต้องมีความสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวก

ความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งครูและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ด้วยเหตุนี้แนวทางการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มวิชาชีพครู จึงมุ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการจัดแบบองค์รวม ซึ่งมีการผสมผสานระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วเชื่อมโยงไปสู่ห้องเรียนและสถานศึกษาในสภาพจริง เพื่อการสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าแสวงหาแนวทางและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชั้นเรียน รวมทั้งสามารถนำความรู้มาเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จากการทำวิจัยในชั้นเรียน

การจัดประสบการณ์การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จึงได้กำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ต้องเรียนรู้ 2 รายวิชา คือ PRO5304 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 (Internship 1) และ PRO5305 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship 2) ซึ่งเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่สำคัญ ที่นักศึกษาครูจำเป็นต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้โดยสรุป คือ นักศึกษาครูต้องรู้และเข้าใจในหน้าที่ครู รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อนักเรียน ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู และมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม จัดกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนได้ รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อนักเรียน ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ปฏิบัติหน้าที่ครูโดยแสดงพฤติกรรมและทักษะเฉพาะเกี่ยวกับการสอนได้อย่างดี แก้ปัญหาและพัฒนางานการจัดการเรียนรู้ ทำวิจัยและนำเสนอผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของตนได้อย่างเป็นระบบ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สู่กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (สาขาการศึกษา 5 ปี) จะสังเกตได้ว่า คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้ให้ความสำคัญกับการวิจัย เพื่อให้บัณฑิตครูที่สำเร็จการศึกษาไปนั้นมีคุณภาพ มีมาตรฐาน สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความรู้และแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแก้ปัญหาในชั้นเรียน ดังนั้น หัวใจสำคัญของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาประการหนึ่ง คือ งานวิจัยในชั้นเรียน 5 บท ซึ่งกำหนดไว้ใน PRO5304 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ PRO5305 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 ซึ่งคะแนนหลักของการสอบป้องกันงานวิจัย และ สอบงานวิจัย คือ 50 คะแนน และ 70 คะแนนตามลำดับ โดยการสอบวิจัยแต่ละครั้งจะมีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิจัยที่มาจากอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยภายในคณะครุศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบกระบวนการและวิธีการดำเนินการวิจัย รวมถึงสถิติที่ใช้ในการวิจัย และอาจารย์ประจำแขนงวิชาหรือสาขาวิชาเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบด้านสาระความรู้และการออกแบบงานวิจัย ผลจากการจัดสถานการณ์การสอบนักศึกษาจะได้รับประสบการณ์จากได้นั่งฟังกระบวนการวิจัยเพื่อการแก้ปัญหาต่างๆ ในชั้นเรียนจากสถานศึกษาฝึกสอนที่มีความแตกต่างกัน เพิ่มโอกาสทางเรียนรู้และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์จากการฝึกสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้เปิดสอนในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (5 ปี) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และเริ่มมีผลงานเป็นรายงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาตามแนวทางการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในชุดวิชา PRO5304 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ PRO5305 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นในปี พ.ศ. 2552 จนกระทั่งปัจจุบัน พ.ศ. 2557 รวมเวลา 9 ปีการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครุปฐมวัยมีมาตรฐานและคุณภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตลอดจนมีมาตรฐานวิชาชีพการศึกษาปฐมวัยตามที่สมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ (National Association for the Education of Young Children : NAEYC) กำหนดไว้ในมาตรฐานที่ 4 การสอนและการเรียนรู้ ในตัวบ่งชี้ที่ 4.2 มีความรู้ ความเข้าใจ และใช้กระบวนการวิธีการและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และตัวบ่งชี้ที่ 4.3 มีความรู้ ความเข้าใจถึงความคิดรวบยอดที่เป็นศูนย์กลาง สารสาระการเรียนรู้ที่สำคัญใน แต่ละด้านในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลตามมาตรฐานครุศึกษาปฐมวัยในระดับปริญญาตรีของ สมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติที่กำหนดไว้ 5 มาตรฐาน 18 ตัวบ่งชี้ (รัศมี ต้นเจริญ, 2552: 70-73 อ้างอิงจาก NAEYC. 2001: online)

บัณฑิตครุสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (5 ปี) สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 4 รุ่น แต่ยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ และรวบรวมงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาไว้เป็นหลักฐาน ทำให้การศึกษาค้นคว้าด้านการศึกษาปฐมวัยของสาขาวิชายังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร จึงเป็นความพยายามของสาขาวิชาที่จะรวบรวมงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาทางสาขาวิชานี้ไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาได้ใช้เป็นเอกสารในการค้นคว้าและอ้างอิงอย่างมีระบบมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยนอกเหนือจากนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาแล้ว ยังมีนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น ตลอดจนคณาจารย์และผู้สนใจอาจใช้งานวิจัยที่จัดไว้เป็นหมวดหมู่เฉพาะให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

ด้วยตระหนักถึงมาตรฐานวิชาชีพครุปฐมวัย ตลอดจนความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน ดังที่ อุทุมพร จามรมาน (2544: 39) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูมีทางเลือกในการตัดสินใจแก้ปัญหาการเรียนรู้มีคุณภาพ คือ 1) ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) ช่วยแก้ปัญหาผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 3) ช่วยพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นจึง 4) ช่วยให้งานวิชาการเกี่ยวกับการเรียนรู้ก้าวหน้าขึ้น พัฒนาวิชาชีพชั้นครูให้มีมาตรฐานและเป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นที่ยอมรับของสังคม และ 5) เป็นการพัฒนาศักยภาพโดยใช้วิธีการวิจัย ตามแนวคิดนี้ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีความเชื่อมั่นว่า การวิจัยครั้งนี้นอกจากแสดงศักยภาพทางวิชาชีพด้านงานวิจัยของว่าที่บัณฑิตครุปฐมวัยแล้ว ผลจากการวิเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาจะทำให้ทราบลักษณะ และประเภทของการวิจัยในชั้นเรียนด้านการศึกษาปฐมวัยในบริบทของโรงเรียนร่วมพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อเป็นแหล่งสารสนเทศสำหรับนักศึกษาหรือผู้ที่สนใจงานด้านการศึกษาปฐมวัย ในการใช้ค้นคว้า อ้างอิงเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย และเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนางานวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย และ

เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูการศึกษาปฐมวัยมีการพัฒนาในทิศทางที่ดีและสร้างสรรค์ มีทักษะและความตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบและกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ ต่อการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อการเตรียมเป็นครูดีครูเก่งต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษา รวบรวม สรุป และวิเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียนทางการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เห็นภาพรวมของงานวิจัยในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (5 ปี) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วิธีการวิจัย

การวางแผนการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงเนื้อหา (Content Analysis) วิธีดำเนินการวิเคราะห์งานวิจัย เริ่มต้นจากการศึกษาทบทวนพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (5 ปี) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มาตรฐานครูการศึกษาปฐมวัย และหลักการวิเคราะห์งานวิจัย ตลอดจนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งานวิจัย เพื่อค้นคว้าหาข้อยุติในการวิเคราะห์งานวิจัยที่เหมาะสมสอดคล้องกับคุณลักษณะของงานวิจัยในชั้นเรียนในระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย ผลจากการศึกษาค้นคว้าและทบทวน ได้ข้อสรุปแนวทางการวิเคราะห์เป็น การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและใช้แนวคิดการสังเคราะห์งานวิจัยแบบการวิเคราะห์เนื้อหาของนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (2542: 24-29) และขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหาของเฮย์แมน (นัยนา ตันติวิสุทธิ, 2546: 42; อ้างอิงจาก Hayman, 1968: 80-81)

ประชากร ดำเนินการวิเคราะห์จำแนกข้อมูลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2552– 2555 ที่มีจำนวนทั้งสิ้น 187 เรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้คือ แบบสรุปลักษณะของงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วยรายการต่างๆ ได้แก่ ชื่องานวิจัย ชื่อผู้วิจัย ปีที่ทำงานวิจัย ขอบข่ายเนื้อหาของงานวิจัย สื่อการสอน (นวัตกรรม) สารการเรียนรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ข้อค้นพบของงานวิจัยในด้านการแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และการศึกษาค้นคว้าต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ ศึกษางานวิจัย จำนวน 187 เรื่อง และบันทึกข้อมูลในแบบสรุปลักษณะปัญหาของงานวิจัย และตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลในแบบสรุปลักษณะของงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสรุปลักษณะปัญหาของงานวิจัย โดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของงานวิจัยในด้านสื่อการ

สอน (นวัตกรรม) และสาระการเรียนรู้ และนำเสนอผลการสังเคราะห์ตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด 2 ด้าน ได้แก่ ลักษณะปัญหาของงานวิจัย ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของงานวิจัย

ผลการวิจัย

1) สรุปผลการวิเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2552–2555 รวมจำนวน 187 คน มีงานวิจัยในชั้นเรียนคนละ 1 เรื่อง เป็นจำนวนรวม 187 เรื่อง แบ่งออกเป็นปีการศึกษา ดังนี้ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 37 เรื่อง ปีการศึกษา 2553 จำนวน 48 เรื่อง ปีการศึกษา 2554 จำนวน 50 เรื่อง และปีการศึกษา 2555 จำนวน 52 เรื่อง รูปแบบงานวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานวิจัยแบบ Action Research กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนเรียนที่เรียนในระดับการศึกษาปฐมวัย 2 ช่วงอายุ คือ ระหว่างอายุ 3-4 ปี และ 5-6 ปี จำนวนของกลุ่มเป้าหมายมีตั้งแต่ศึกษารายกรณี (Case-study) และ 3 ถึง 12 สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความร้อยละ ส่วนใหญ่แสดงผลในรูปแบบกราฟเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง และแสดงผลเป็นช่วงเวลา (Time-series) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบประเมิน แบบสังเกต แบบทดสอบความสามารถ ที่นักศึกษาสร้างขึ้นเองโดยผ่านการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนด้วยการคำนวณหาค่าจากสูตร IOC และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นครูปฐมวัยประจำการสอน

ในภาพรวมของงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา แขนงวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2552–2555 นักศึกษาสามารถระบุและพรรณนาปัญหาของการวิจัยได้อย่างเหมาะสมและมีจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่ชัดเจน ตั้งเป้าหมายของลำดับการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับกรอบเวลาในการฝึกประสบการณ์ มีการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล แต่คงยังขาดหรือมีความบกพร่องในเรื่องข้อมูลความรู้เกี่ยวกับข้อค้นพบจากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัย

2) สรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2552–2555 ผลการวิเคราะห์ตามรายปีการศึกษาเป็นจำนวนเรื่องที่นักศึกษาได้นำเสนอไว้จำนวน 187 เรื่อง งานวิจัยในชั้นเรียนแต่ละเรื่องมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาส่งเสริมและปรับปรุงให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่เหมาะสมวัย เพื่อวางพื้นฐานทางการศึกษา และพื้นฐานทางด้านบุคลิกภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวัยให้แก่เด็กปฐมวัย โดยแบ่งกลุ่มเป็นพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกายประกอบด้วย การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ด้านอารมณ์-จิตใจประกอบด้วย การพัฒนาสมาธิ ความตั้งใจเรียน การปลูกฝังนิสัยการรักการอ่าน ด้านสังคมประกอบด้วย การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะการเป็นคนดีในการทำงานและการอยู่ร่วมสังคมกับผู้อื่น การปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดี สุขนิสัยในการรับประทานอาหาร รวมถึงการช่วยเหลือตนเอง และด้านสติปัญญาประกอบด้วย การพัฒนาทักษะการคิด การคิดแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาความพร้อมในการเรียน การอ่านการเขียน ทักษะทางคณิตศาสตร์ขั้นพื้นฐานและทักษะการสื่อสารทั้งด้านการฟัง การพูด และการใช้ภาษา

ในภาพรวมพบว่า มีรายงานการวิจัยที่เน้นพัฒนาการด้านร่างกายจำนวน 54 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28.88 พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจจำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.55 พัฒนาการด้านสังคมจำนวน 44 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.53 และพัฒนาการด้านสติปัญญาจำนวน 73 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 39.04 และเมื่อพิจารณาเป็นรายปีการศึกษาเห็นได้ว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาในแต่ละปีการศึกษามีการแก้ปัญหาสูงสุดยกเว้นปีการศึกษา 2555 ที่มีลำดับรองจากพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านที่มีลำดับการแก้ปัญหารองลงมาได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาด้านกล้ามเนื้อเล็ก และพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจในแต่ละปีการศึกษามีการแก้ปัญหาน้อยที่สุด

3) สรุปผลการวิเคราะห์หัตถกรรมที่ใช้ในงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2552 – 2555 รวมจำนวน 187 เรื่อง (N = 187) หัตถกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ ศิลปะ นิทาน เกมศึกษา การละเล่นและการเคลื่อนไหว แบบฝึก/ชุดฝึก เบียร์รถรถ/การใช้แรงเสริม กิจกรรมประกอบอาหาร รูปแบบการเรียนรู้ได้กนกวิจัย และหัตถกรรมอื่นๆ

หัตถกรรมที่ใช้ในงานวิจัยในชั้นเรียนสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยศิลปะจำนวน 61 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 32.62 ประกอบด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ศิลปะสร้างสรรค์ ศิลปะประดิษฐ์ ศิลปะการปั้น ศิลปะการร้อย ศิลปะการตัด ศิลปะการวาด ศิลปะพิมพ์ ศิลปะการระบายสี ศิลปะการปะติด ศิลปะการพับ การจัดการเรียนรู้ด้วยนิทานจำนวน 44 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.53 ประกอบด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการศึกษาจำนวน 28 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.97 การจัดการเรียนรู้ด้วยการละเล่นและการเคลื่อนไหว จำนวน 11 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.88 ประกอบด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การละเล่นไทย การละเล่นพื้นบ้าน แอโรบิก โยคะ นันทนาการและการเคลื่อนไหวประกอบเพลง การจัดการเรียนรู้ด้วยหัตถกรรมแบบฝึก/ชุดฝึกจำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.81 การจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมประกอบอาหารจำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.60 การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ได้กนกวิจัยจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.07 และมีการจัดการเรียนรู้ด้วยหัตถกรรมอื่นๆ อีกจำนวน 24 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.83

4) สรุปผลการวิเคราะห์รายละเอียดงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 5 โดยเรียงลำดับจากด้านพัฒนาการที่มีผู้วิจัยสนใจและศึกษาแก้ปัญหาสูงสุด พบว่า

อันดับที่ 1 งานวิจัยพัฒนาด้านสติปัญญา แบ่งออกเป็น (1) ทักษะการเปรียบเทียบพัฒนาด้วย ชุดกิจกรรมฝึกความพร้อม (2) ทักษะการนับการรู้ค่าตัวเลขพัฒนาด้วยชุดพัฒนาทักษะด้านจำนวน (3) การจำแนกประเภท พัฒนาด้วย ชุดกิจกรรมการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา (4) ทักษะการสังเกตพัฒนาด้วยชุดกิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้า (5) ความคิดริเริ่มพัฒนาด้วยชุดกิจกรรมวาดลายเส้น การทำศิลปะสร้างสรรค์ ด้วยกระดาษเส้น ศิลปะการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์ (6) การการรู้ค่าจำนวน 1-10 พัฒนาด้วยกิจกรรมศิลปะ เกมการศึกษาชุดกิจกรรมตัวเลข 1-9 เกมการศึกษาคณิตศาสตร์ (7) อ่านตัวอักษรภาษาอาหรับ อักษรภาษาอังกฤษพัฒนาด้วยชุดฝึกการอ่าน ศิลปะสร้างสรรค์ (8) ทักษะด้านการฟังพัฒนาด้วยนิทานประกอบหุ่น

มือ (9) การคิดเชิงเหตุผลพัฒนาด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา (10) ทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์พัฒนาด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ (11) ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านพัฒนาด้วยนิทานรูปแบบพิเศษ (12) การพูดตอบคำถามพัฒนาด้วยการเล่านิทาน (13) ทักษะการฟังแบบจับใจความพัฒนาด้วยการเล่านิทาน

อันดับที่ 2 คือ งานวิจัยพัฒนาด้านร่างกาย แบ่งออกเป็น (1) กล้ามเนื้อมัดเล็กพัฒนาด้วย ชุดพัฒนา กล้ามเนื้อมัดเล็ก กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการปั้น ศิลปะการตัด การร้อยลูกปัด ศิลปะสร้างสรรค์จากงานประดิษฐ์ การร้อยเชือก กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตุ๊กตาไล่ฝน (2) กล้ามเนื้อมัดใหญ่ พัฒนาด้วย การเคลื่อนไหวแอโรบิก แอโรบิคมวยไทย กิจกรรมการละเล่นไทย กิจกรรมการร่าย กิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

อันดับที่ 3 งานวิจัยพัฒนาด้านสังคม แบ่งออกเป็น (1) พฤติกรรมกล้าออกพัฒนาด้วยใช้กิจกรรมนันทนาการ (2) ความเชื่อมั่นในการกล้าแสดงออก พัฒนาด้านกิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมการละเล่นไทย นิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติ (3) ความมีวินัย พัฒนาด้วยกิจกรรมการเล่านิทาน นิทานคุณธรรม ชุดกิจกรรม (4) พฤติกรรมทางสังคม พัฒนาด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ (5) ความรับผิดชอบด้านการจัดเก็บของเล่น พัฒนาด้วยเบียร์รถกร (6) ความเชื่อมั่นในตนเอง พัฒนาด้วยการเล่านิทาน (7) พฤติกรรมการเข้าคิว พัฒนาด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา (8) ทักษะทางสังคมพัฒนาด้วยศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม

อันดับที่ 4 งานวิจัยพัฒนาด้านอารมณ์-จิตใจ แบ่งออกเป็น (1) การลดพฤติกรรมก้าวร้าวพัฒนาด้วยกิจกรรมการเล่านิทาน การเล่านิทานประกอบสื่อ นิทานคุณธรรมประกอบการเสริมแรงทางสังคม การเสริมทางบวก เบียร์รถกร (2) ความคิดละเอียดลออ พัฒนาด้วยกิจกรรมศิลปะการปะติด (3) พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง พัฒนาด้วยกิจกรรมโยคะ ชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม (4) พฤติกรรมด้านสมาธิในการเรียนรู้พัฒนาด้วยเกมการศึกษา

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2555 รวม 187 เรื่องนี้ จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรฐานครุศึกษาปฐมวัยในระดับปริญญาตรีของ สมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ประการหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาและการผลิตครูปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีคุณภาพ มีความเชื่อถือได้ในด้านวิชาชีพ ผู้วิจัยขอเสนอผลจากการวิเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียนมาอภิปรายดังนี้

สรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2552-2555 ตามกลุ่มพัฒนาการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา พบว่า พัฒนาการด้านสติปัญญามีการแก้ปัญหาสูงสุด เป็นจำนวน 73 เรื่อง จาก 187 เรื่อง พัฒนาการด้านร่างกายจำนวน 54 เรื่อง เป็นลำดับรองลงมา สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสาระ

การเรียนรู้ในระดับการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะหรือ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมองค์ความรู้ หรือความรู้สำหรับการศึกษาปฐมวัยจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัว เด็กบุคคล สถานที่ที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ ไม่นั่นเนื้อหาและการท่องจำ แต่มุ่งเน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์และมี ทักษะหรือกระบวนการ เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา ทักษะ คณิตศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับการศึกษาปฐมวัยใช้สาระการเรียนรู้เป็นสื่อกลางในการจัด กิจกรรมให้กับเด็กด้วยการบูรณาการผ่านการเล่น เรียกว่า การจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (กรม วิชาการ, 2546: 35-42) แต่เมื่อนักศึกษาใช้แบบทดสอบหรือแบบประเมินความรู้ความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งต้องใช้ความรู้ความจำความเข้าใจเป็นหลัก เป็นผลให้มิได้กับบางคนในชั้นเรียนยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

สำหรับพัฒนาการด้านร่างกายซึ่งมีผู้ศึกษาเป็นลำดับรองลงมา สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ความสามารถในการพัฒนาการด้านนี้ นักศึกษาสามารถสังเกตเห็นและตรวจสอบพัฒนาการด้านร่างกายกับ ลักษณะตามวัยได้ง่าย จึงเป็นปัญหาที่มีความชัดเจนเชิงประจักษ์ พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจในแต่ละปี การศึกษามีการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาที่น้อยที่สุด เนื่องจากกรอบเวลาในการทดลองมีจำกัดประมาณ 6-8 สัปดาห์ หากนักศึกษทำการทดลองด้วยนวัตกรรมที่สร้างขึ้นและยังไม่เกิดผลการเปลี่ยนแปลงตามในระยะของกรอบ เวลา นักศึกษาอาจจะสรุปว่านวัตกรรมที่ใช้ทดลองไม่มีผลต่อตัวแปรตามที่จะศึกษา ซึ่งตามความเป็นจริง พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ และพัฒนาการด้านสังคมเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูและการใช้ชีวิตประจำวัน เพราะ การที่บุคคลจะเกิดลักษณะนิสัยใดๆนั้น บุคคลต้องมีโอกาสรับรู้และใส่ใจในสิ่งนั้นๆ มีโอกาสได้ ตอบสนองต่อสิ่งนั้นและเกิดความรู้สึกพึงพอใจ เห็นคุณค่าของสิ่งนั้น แล้วนำไปปฏิบัติจนพัฒนาเป็นลักษณะ นิสัย (ทิตินา แชนนี, 2550: 46)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมการเล่น การเล่านิทานและการเล่าเรื่อง กิจกรรมสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม ดนตรีและการเคลื่อนไหว เกม การศึกษา ฯลฯ เพื่อหาวิธีการใช้กิจกรรมต่างๆ ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
2. การวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเป็นการวิจัยที่เน้น กระบวนการในการสร้างเครื่องมือวัดผลมาตรฐาน สามารถนำไปใช้วัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำและเชื่อถือได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 2552. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (สาขาการศึกษา 5 ปี) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ทิศนา แคมมณี. 2550. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นางลักษณ์ วิรัชชัย; และ สุวิมล ว่องวาณิช. 2542. การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิปรายและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นัยนา ตันติวิสุทธิ. 2546. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา. รายงานการวิจัย. ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัศมี ตันเจริญ. 2552. พัฒนาการและแนวโน้มของหลักสูตรครุศึกษาปฐมวัยระดับปริญญาตรีในประเทศไทย. รายงานการวิจัย. ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทุมพร จามรمان. 2544. การวิจัยในชั้นเรียนและในโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียน. กรุงเทพฯ : ฟีนีพับบลิชซิ่ง.